

Tõrva vald

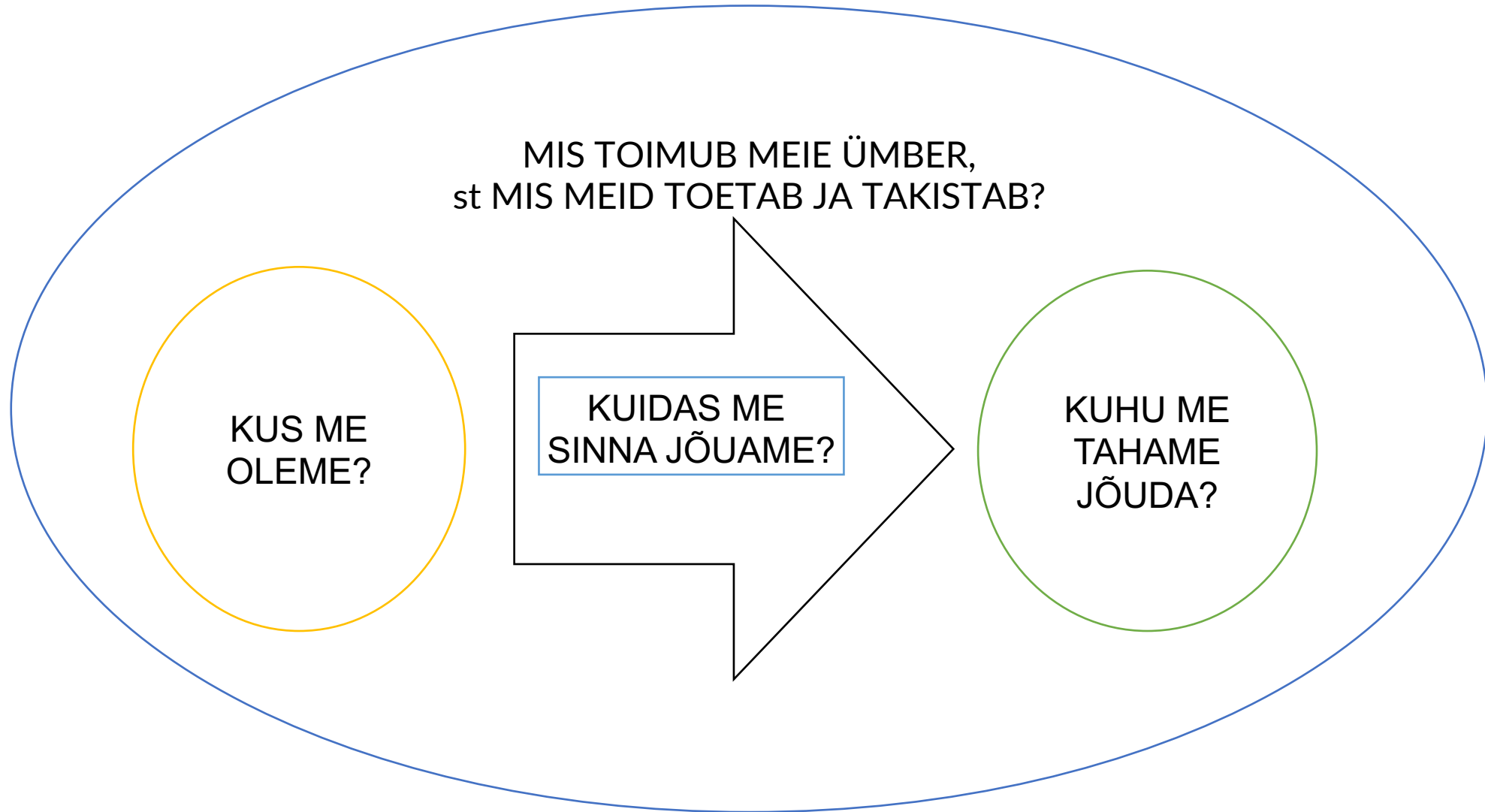
Tõrva valla uue arengukava koostamine Inspiratsioonipäev "Tugev Tõrva, täna ja tulevikus"

Tõrva Muusikakool
5. september 2024

Teemad

- **Sissejuhatus**, Tõrva valla uue arengukava koostamise protsess
- **Tõrva vald eile, täna ja homme:**
 - Tagasivaade: haldusreformist tänasesse (Maido Ruusmann, vallavolikogu esimees)
 - Tänapäevane vaade: mis on Tõrva vallas teoksil (Helen Elias, vallavanem)
 - Kõrvaltseisja vaade: trendid ja väljakutsed tulevikuks (Mihkel Laan, konsultant)
- **Arutelu I:** koondhinnang Tõrva valla hetkeseisule
- **Arutelu II:** valdkondlikud eesmärgid ja tegevused järgnevateks aastateks

Arengukava loogika

Tõrva valla arengukava ajakava

Arengukava 3 põhifookust ja valdkondlikud teemarühmad

1. ELA TÕRVAS

- 1. Haridus ja noorsootöö
- 2. Kogukonnad ja kultuur
- 3. Tervishoid ja sotsiaal
- 4. Keskkond ja kommunaal
- 5. Rahvatervis, liikumine ja sport
- 6. Rahaturvalisus

2. INVESTEERI TÕRVA

- 7. Ettevõtlus ja investeringud

3. TULE TÕRVA

- 8. Külustuskeskkond ja turism

+ VALLA VALITSEMINE

- 9. Vallavara säästlik kasutamine, personalipoliitika, (kvaliteedi)juhtimine jne

Mis on Tõrva valla arengu kõige tähtsam küsimus?

Slido.com

#torva

Tagasivaade: haldusreformist tänasesse

Maido Ruusmann, vallavolikogu esimees

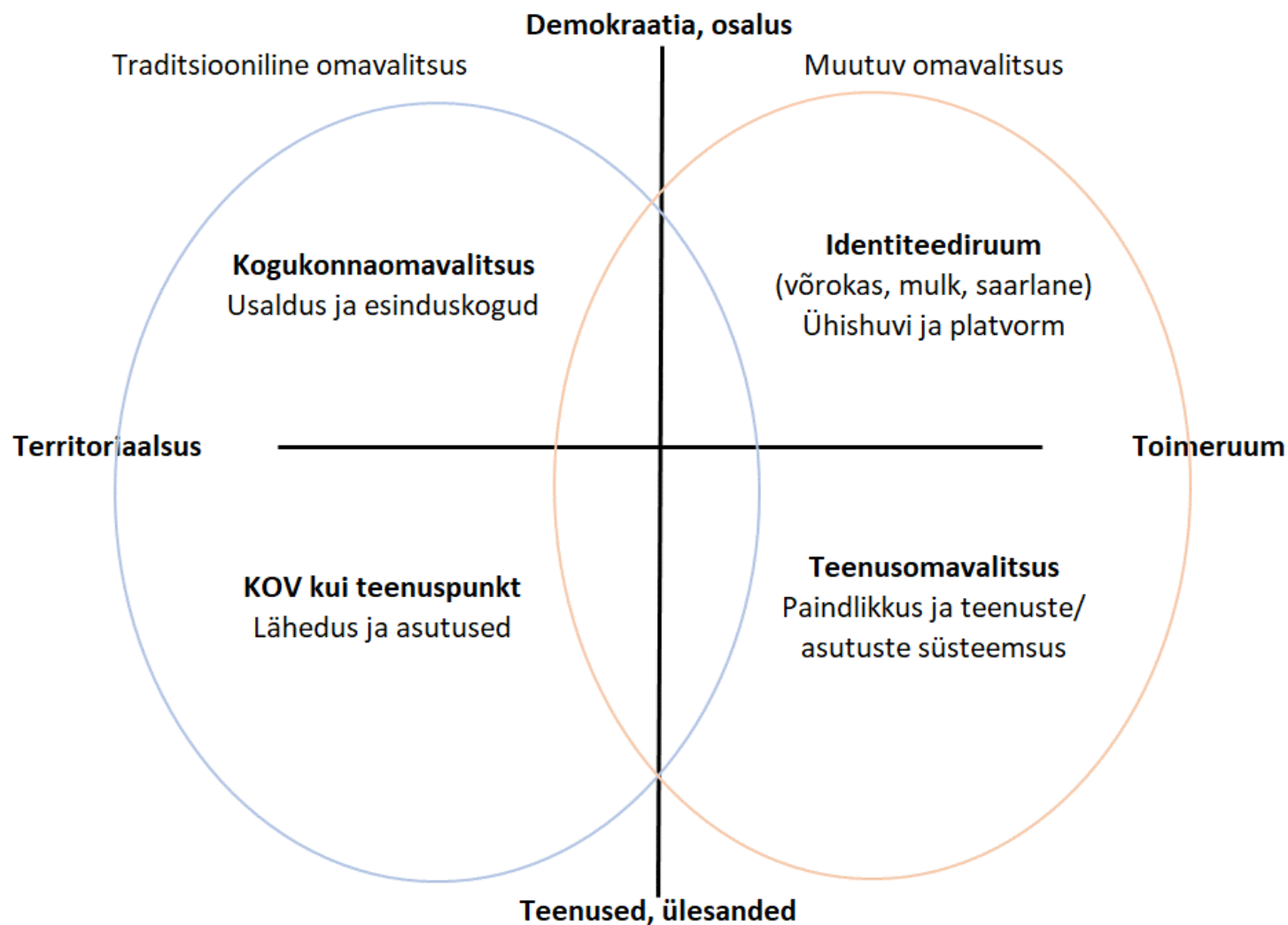
Tänane vaade: mis on Tõrva vallas teoksil

Helen Elias, vallavanem

Kõrvaltseisja vaade: trendid ja väljakutsed tulevikuks

Mihkel Laan, konsultant

Omavalitsuse muutuvad rollid (allikas: Kersten Kattai)

Megatrendid ja omavalitsus (<https://oska.kutsekoda.ee/trendid/>)

KESKKONNASÄÄSTLIKKUS
saab normiks

trendid

Kliimaneutraalsuse saavutamine ehk missioon päästa planeet Maa

Rohepööre kui kasvumootor

Ringmajandus – ettevõtluse uus väljavaade

DIGITEHNOLOOGIA
ulatub kõikjale

trendid

Digitaliseerimine süveneb

Uued andmeteaduslikud lähenemised jõuavad laiatarbesse

Tehisintellekt tegeleb järjest keerukamate ülesannetega

Automatiseerimise järele on endiselt suur vajadus

Igapäevaelu nutistub veelgi

ÜLEILMASTUMINE
võimendab riske

trendid

Globaalsed väärtusahelad turbulentsis

Arengumaad muudavad väljakujunenud jõujooni

Ebamäärasus geopoliitikas tõuseb

Vastupanu kasvatamine riskidele

RAHVASTIKUMUUTUSED
suunavad arengut

trendid

Maa ilma rahvaarv jätkab kasvamist, Eestis sõltub muutus peamiselt rändest

Elu- ja tööiga pikenevad, eri põlvkonnad õpivad koos töötama

Linnastumine ja ränne kujundavad ühiskondi ümber

VÄÄRTUSMAAILM
teiseneb

trendid

Paindlikum töö- ja õpimaailm

Suurenev sotsiaalne sidusus leevendab süvenevat ebavõrdsust

Keskendumine füüsilisele ja vaimsele tervisele

Isikustatum, kuid säästvam tarbimine

Tõrva valla arengu kõige tähtsamad küsimused? Al täna hommikul 1

1. Kuidas peatada rahvastiku vähenemine ja vananemine?

- Üks olulisemaid küsimusi on, kuidas peatada noorte väljavool suurematesse linnadesse või välismaale ja tagada, et Tõrva vald oleks atraktiivne paik nii noortele peredele kui ka noortele spetsialistidele. Millised meetmed ja programmid aitaksid luua uusi töökohti, parandada haridusvõimalusi ja tagada elamisväärsed tingimused?

2. Kuidas edendada kohalikku majandust ja luua uusi töökohti?

- Kuidas saaks Tõrva vald meelitada uusi investeeringuid ja ettevõtteid, arendada ettevõtluskeskkonda ja luua uusi töökohti? Milliseid sektoreid (näiteks turism, põllumajandus, käsitöö, tehnoloogia) peaks vald eelistama ja kuidas neid sektorite potentsiaali kõige paremini ära kasutada?

3. Kuidas arendada ja säilitada avalikke teenuseid ja infrastruktuuri?

- Millised investeeringud on vajalikud kohaliku infrastruktuuri (teed, internet, tervishoid, haridus) parandamiseks ja kuidas neid rahastada? Kuidas tagada, et kõik vallakodanikud saaksid võrdse juurdepääsu kvaliteetsetele teenustele, sealhulgas maapiirkondades?

4. Kuidas tagada säästev areng ja keskkonnahoid?

5. Kuidas toetada kohalikku kultuuri ja kogukonda?

6. Kuidas parandada kohalike elanike osalust ja kaasatust otsustusprotsessides?

7. Kuidas arendada ja edendada turismi Tõrva vallas?

8. Kuidas rahastada ja ellu viia arendusprojekte ja strateegiaid?

9. Kuidas luua ja säilitada koostöö kohalike ja piirkondlike partneritega?

10. Kuidas tagada paindlikkus ja valmisolek tulevikus muutuvateks oludeks?

Tõrva valla tulevikuvision? Al täna hommikul 2

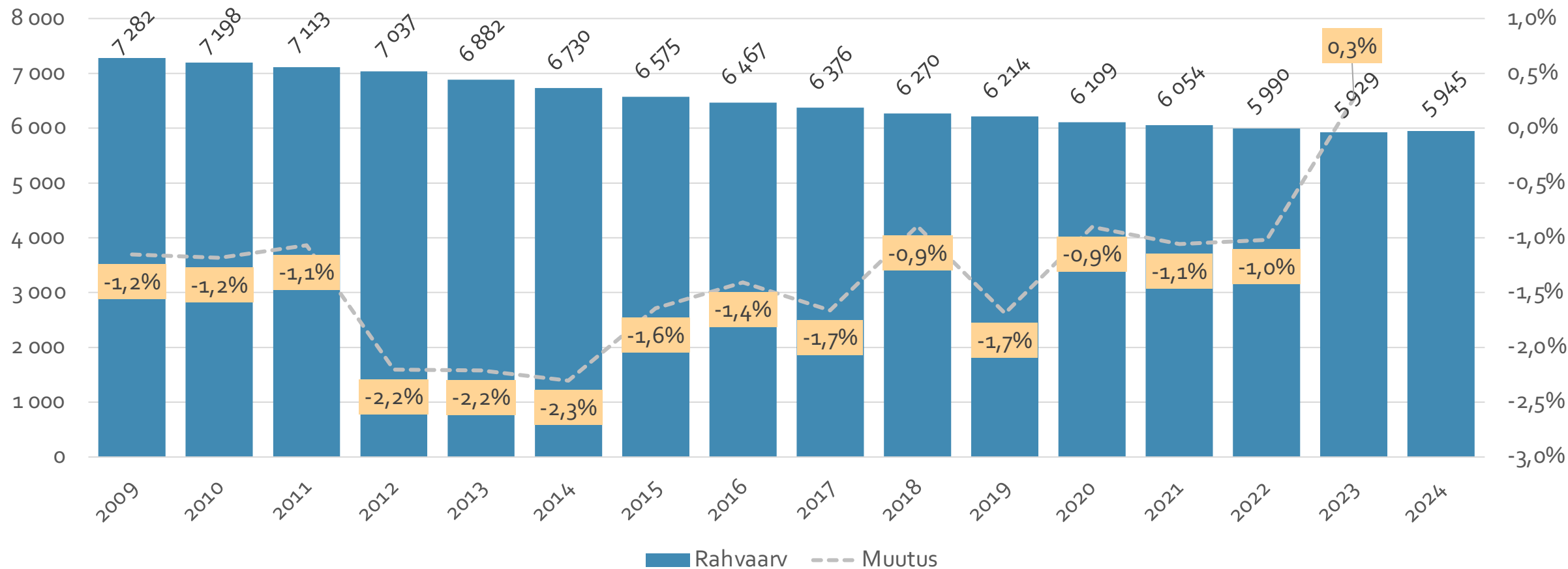
- 1. Elujõuline ja atraktiivne kogukond:** Tõrva vald soovib olla elujõuline kogukond, kus on hea elada, töötada ja puhata. Selleks keskendutakse kohalike elutingimuste parandamisele, kvaliteetsete avalike teenuste pakkumisele, haridusasutuste ja kultuurielu toetamisele ning aktiivse ja kaasava kogukonna loomisele.
- 2. Majanduslik areng ja töökohtade loomine:** Valla visioonis nähakse olulist rolli ettevõtluse toetamisel ja uute töökohtade loomisel. See hõlmab investeringute ligimeelitamist, kohaliku ettevõtluskeskkonna arendamist, uute ettevõtlusvõimaluste soodustamist (eriti turismi, põllumajanduse ja käsitöö valdkonnas) ning uute tehnoloogiate ja innovatsioonide toetust.
- 3. Säästev areng ja keskkonnahoid:** Valla tulevikuvisionis on oluline koht keskkonna kaitsmisel ja säästva arengu põhimõtete järgimisel. See tähendab looduskaitse ja kohaliku keskkonna hoidmise väärtustamist, energiakasutuse tõhustamist, taastuvenergia kasutamise edendamist ning keskkonnasõbralike ja jätkusuutlike lahenduste rakendamist.
- 4. Noorte ja perede kaasamine:** Noorte ja perede hoidmine vallas on oluline osa visioonist. Selleks keskendutakse noortele suunatud haridusvõimaluste ja vaba aja veetmise võimaluste parandamisele, peresõbraliku infrastruktuuri arendamisele ja elamuehituse edendamisele, mis aitaks noori ja peresid valda jääma või siia tulema meelitada.
- 5. Turismi ja kultuuripärandi arendamine:** Valla tulevikuvision näeb ette kohaliku kultuuri ja pärandi väärtustamist ning turismi arendamist. Valla ainulaadne loodus ja kultuuripärand võivad olla olulised tõmbenumbrid nii sise- kui välituristidele. Tõrva vallas arendatakse loodus- ja kultuuriturismi ning edendatakse kohaliku toidu, käsitöö ja teenuste pakkumist.
- 6. Kaasaegne ja tõhus infrastruktuur:** Tulevikus on oluline eesmärk arendada välja kaasaegne ja jätkusuutlik infrastruktuur, sealhulgas parem teedevõrk, kiirem ja laiem internetiühendus ning energiatõhusad avalikud hooned ja rajatised.
- 7. Kogukonna osalemine ja koostöö:** Tulevikuvisionis nähakse ette suurem kogukonna kaasamine otsustusprotsessidesse ja aktiivne koostöö kohalike elanike, organisatsioonide ja ettevõtetega. Vallavalitsus soovib olla avatud ja kaasav, et leida ühiselt parimad lahendused ja arengusuunad.

Kaks võtmeteemat

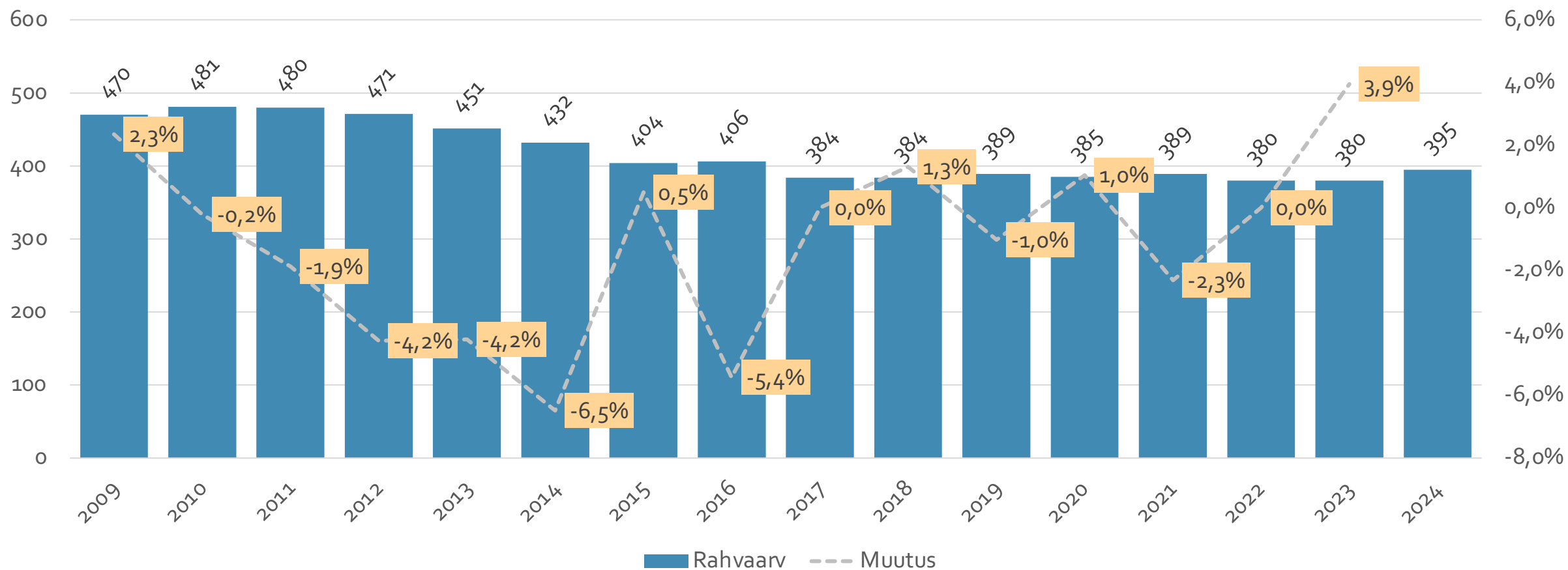
- Inimesed
- Raha

Inimesed

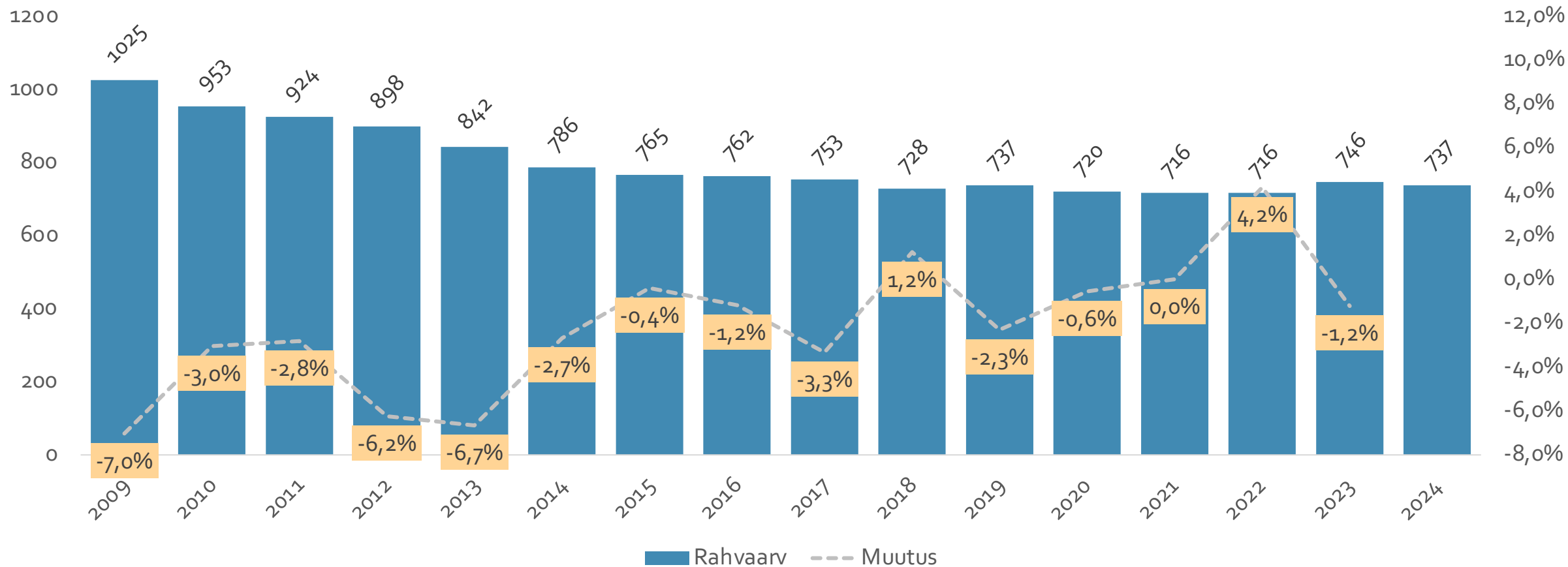
Rahvaarvu muutus omavalitsuses 2009–2024

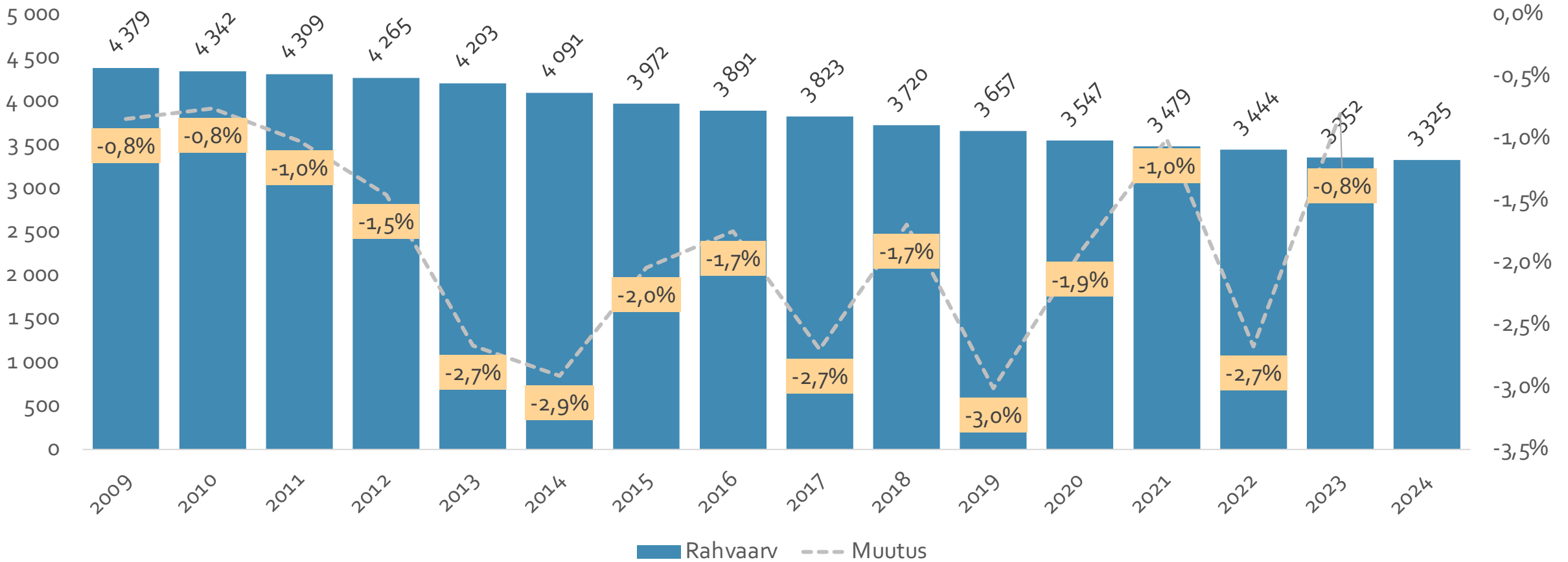
Vanuserühm 0-6

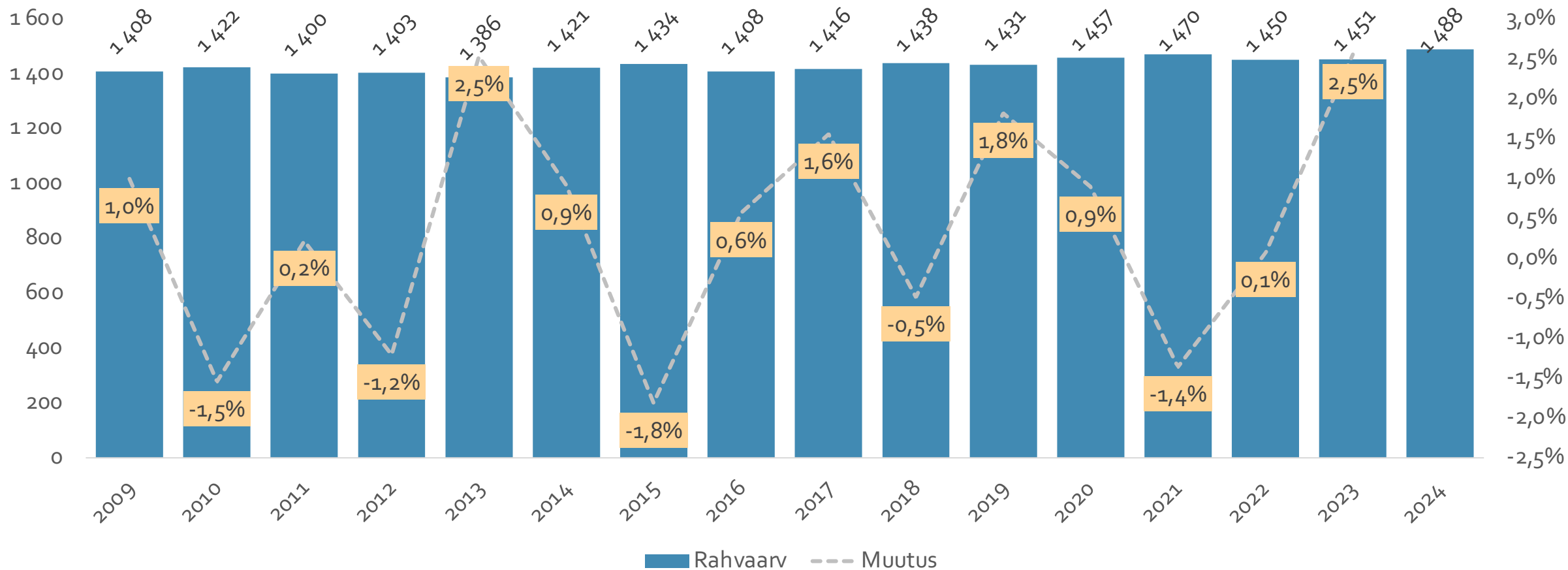
Vanuserühm 7-18

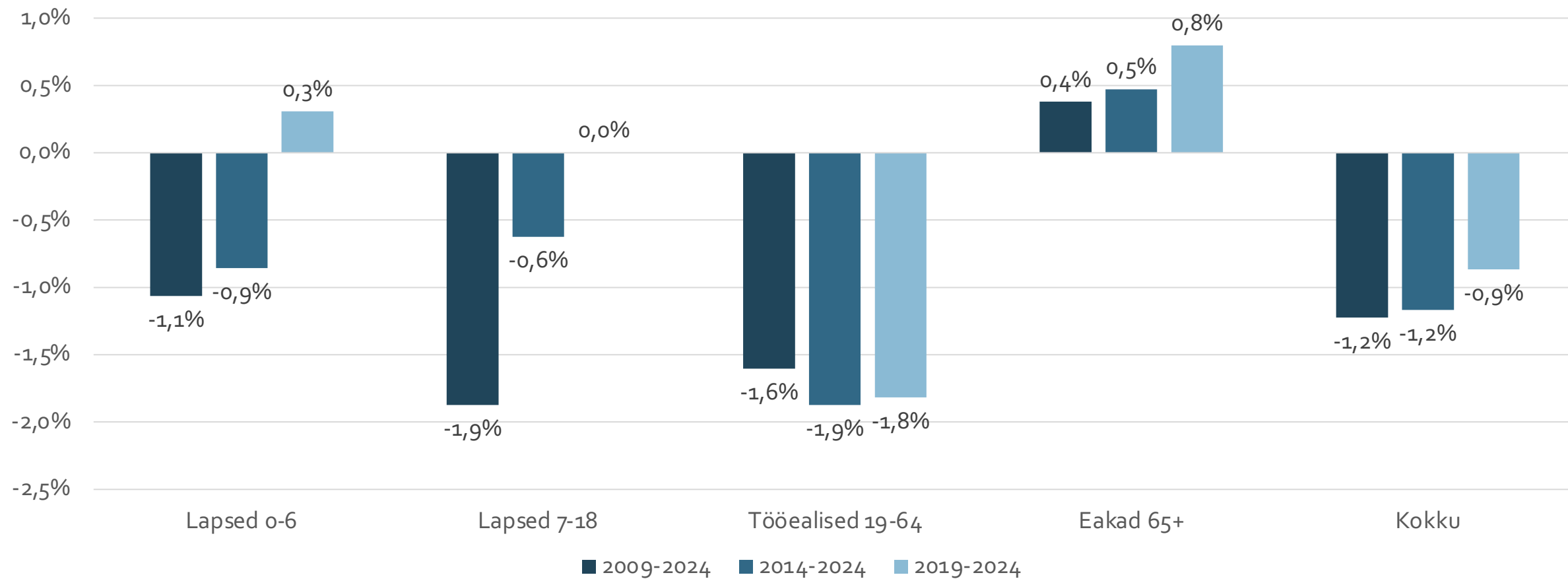
Vanuserühm 19-64

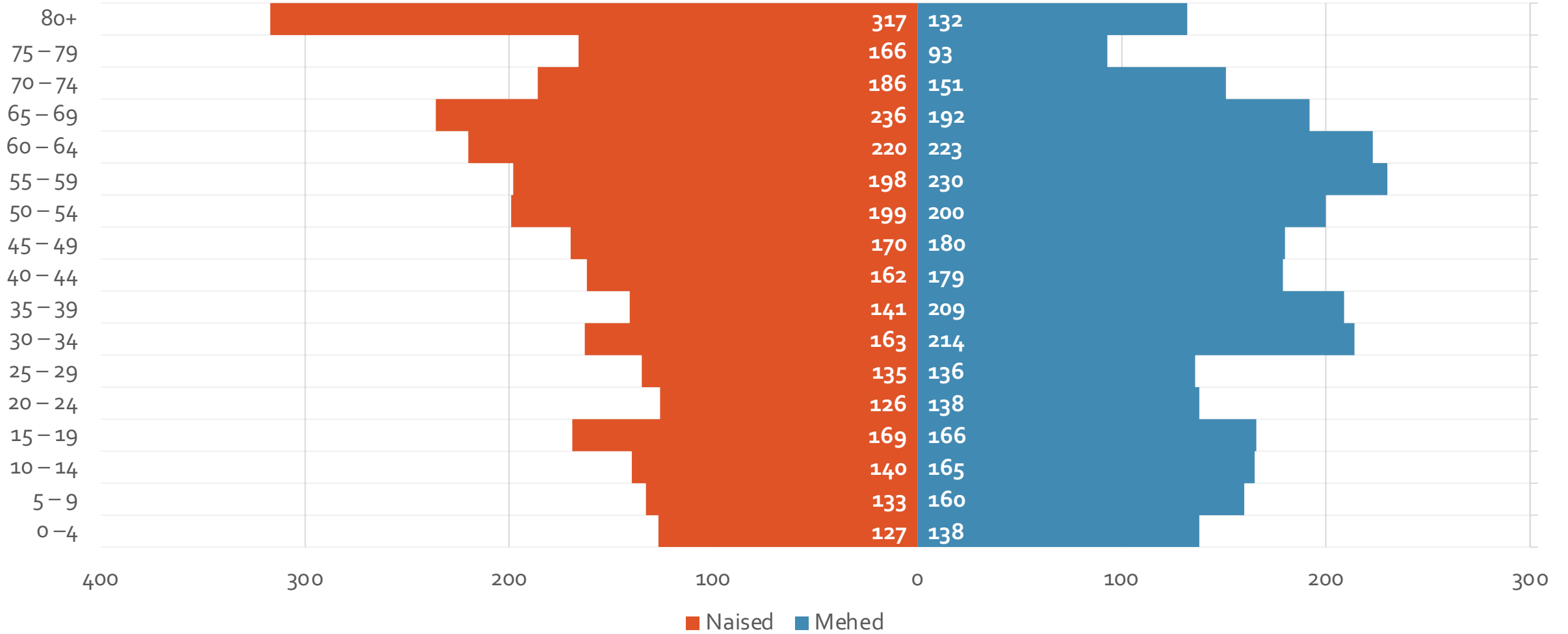
Vanuserühm 65+

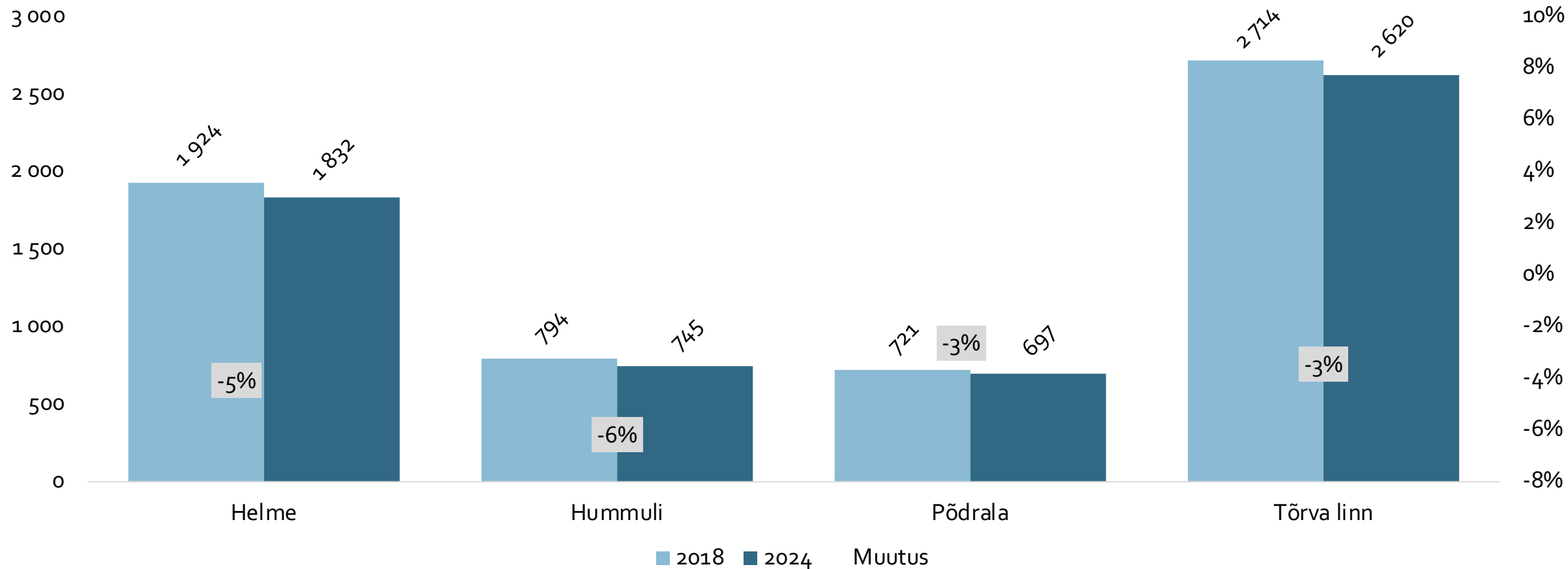
Aastakeskmise muutus perioodidel

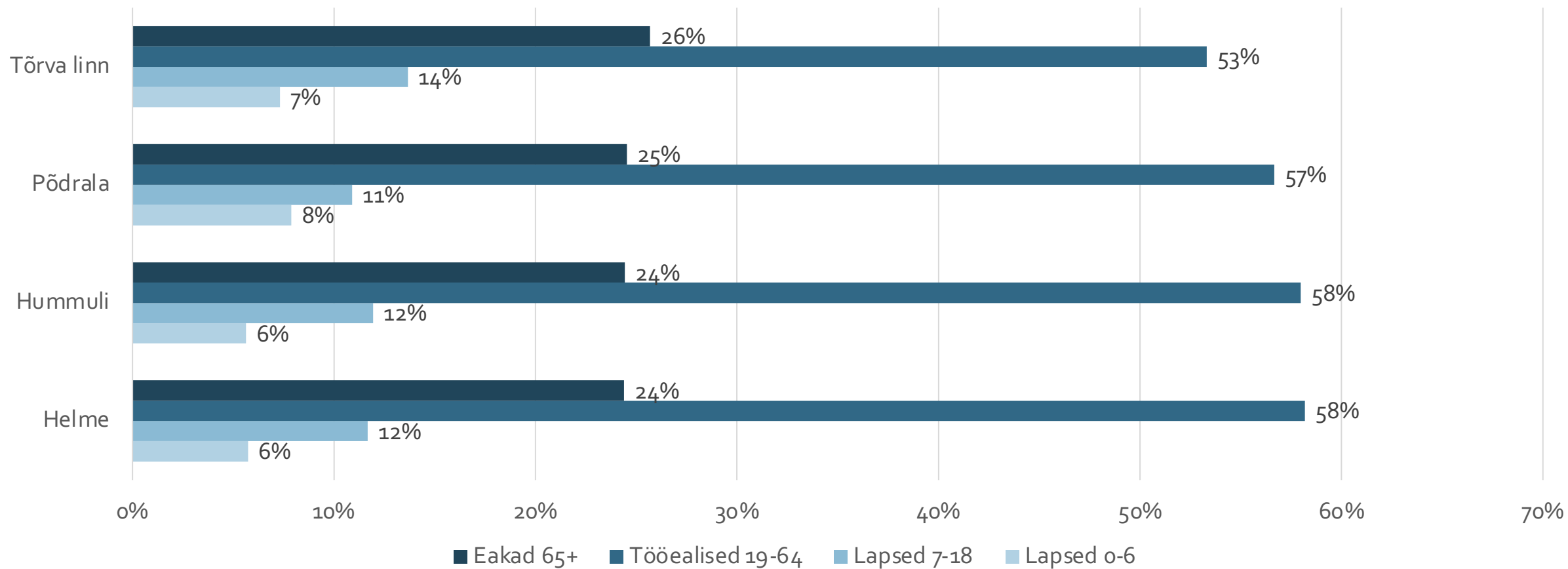
Soo-vanusjaotus omavalitsuses seisuga 1.01.2024

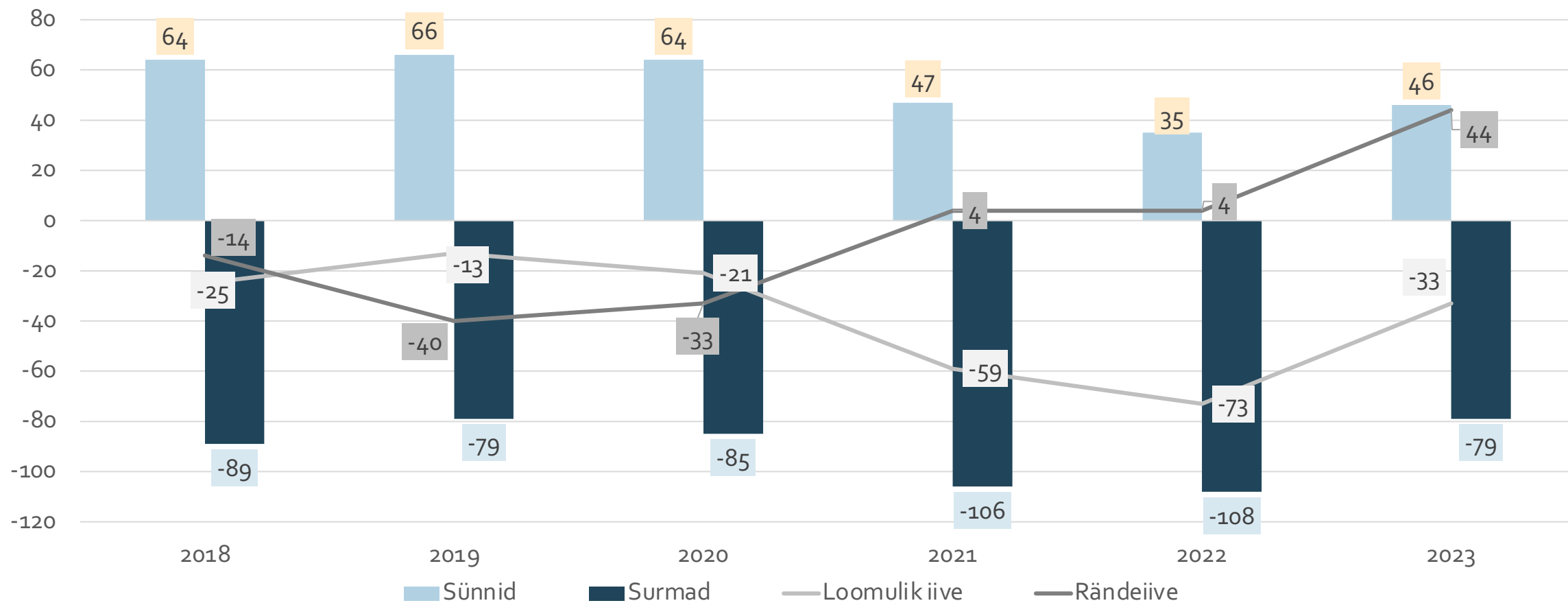
Rahvaarvu muutus piirkondades 2018–2024

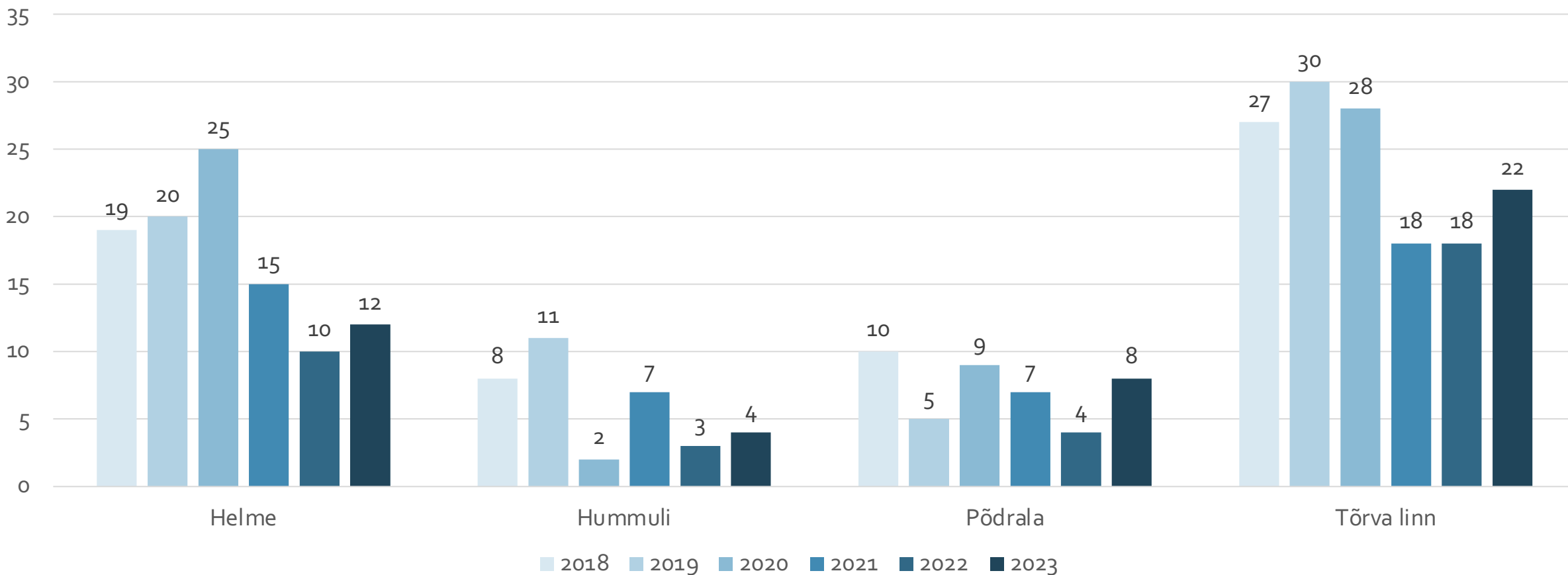
Vanusjaotus piirkondades 2024

Loomulik ja rändeiive omavalitsuses

Sünnid piirkondades

Rändesaldo vanuserühmades 2018–2023

Vanus	Helme	Hummuli	Põdrala	Tõrva linn	Tõrva vald
0–4	-6	-4	1	10	1
5–9	0	-2	2	20	20
10–14	-3	9	12	23	41
15–19	9	-5	4	-6	2
20–24	-20	-9	-11	-20	-60
25–29	-38	-19	-13	-19	-89
30–34	-18	0	5	-38	-51
35–39	1	-5	3	-4	-5
40–44	11	6	1	12	30
45–49	15	1	2	-8	10
50–54	-7	-2	-8	-3	-20
55–59	-5	3	2	-2	-2
Kokku	-61	-27	0	-35	-123

Vanus	Helme	Hummuli	Põdrala	Tõrva linn	Tõrva vald
0–6	-8	-6	3	22	11
7–15	3	9	16	25	53
16–18	8	0	2	4	14

Raha

Omavalitsuse finantsnäitajad

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 eelarve
Põhitegevuse tulud	8 327 000	8 575 000	9 362 000	9 654 000	10 176 000	11 073 000	11 683 000
Põhitegevuse kulud	7 342 000	7 978 000	7 866 000	8 700 000	9 730 000	10 401 000	10 724 000
Põhitegevuse tulem	984 000	597 000	1 496 000	954 000	445 000	672 000	960 000
Tulemi osakaal tuludest	12%	7%	16%	10%	4%	6%	8%
Põhitegevuse tulud elaniku kohta	1 328	1 380	1 532	1 595	1 699	1 868	1 967
Põhitegevuse tulem elaniku kohta	157	96	245	158	74	113	162
Võlakohustused aasta lõpu seisuga	2 788 000	2 500 000	2 721 000	5 039 000	4 350 000	5 211 000	5 111 000
Likviidsed varad aasta lõpu seisuga	682 000	876 000	772 000	264 000	46 000	56 000	0
Netovõlakoormus (eurodes)	2 106 000	1 624 000	1 949 000	4 775 000	4 304 000	5 155 000	5 111 000
Netovõlakoormuse %	25,3%	18,9%	20,8%	49,5%	42,3%	46,6%	43,7%
Võlakohustused elaniku kohta	445	402	445	832	726	879	860
Põhivara soetus	1 407 000	622 000	1 021 000	2 920 000	664 000	576 000	1 701 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	1 364 000	627 000	191 000	1 279 000	518 000	135 000	911 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine	172 000	86 000	1 309 000	1 872 000	441 000	1 260 000	169 000
Põhivara soetus elaniku kohta	252	114	381	792	185	310	315

Periood 2018-2023

- Tulem on vähenenud
- Põhivara soetused kogumahus 7,2 miljonit eurot
- Põhivara soetustest on 57% (4,1 miljonit eurot) toimunud saadud sihtfinantseeringute toel
- Netovõlakoormus on kasvanud 18% võrra (43%-ni)

KOKKUVÕTTEKS?

- Tõrva valla arengu(kava) võtmeküsimus: **kuidas tagada jätkusuutlik areng?**
- **Vastus:** fookus ja prioriteetsus kestlikku arengut toetavatel tegevustel, “kõike ja kõigile” pole võimalik
- **Palve tänaseks (ja edaspidiseks):** palun aidake leida (ja ka ellu viia) need tegevused, mis eelolevat toetavad 😊

Arutelu I: kus on Tõrva vald täna (SWOT)?

3-5 peamist Tõrva valla tugevust:

- 1.
- 2.
- 3.
- ...

3-5 peamist Tõrva valla nõrkust:

- 1.
- 2.
- 3.
- ...

3 peamist väliskeskkonnast tulenevalt võimalust Tõrva valla jaoks:

- 1.
- 2.
- 3.

3 peamist väliskeskkonnast tulenevalt ohtu Tõrva valla jaoks:

- 1.
- 2.
- 3.

Arutelu II: valdkondlikud suunad ja tegevused

Palun kirjeldage:

1. 2035 kõige tähtsamad teemad valdkonnas
(strateegilised teemad/eesmärgid, läbimurde teemad vms)

2. Konkreetsete ettepanekud, mis aitavad edasi
(mida igal juhul ära teha)

Laud 1	HARIDUS JA KULTUUR	Haridus ja noorsootöö Kogukonnad ja kultuur
Laud 2	TERVIS, TURVALISUS JA SOTSIAAL	Tervishoid ja sotsiaal Rahvatervis, liikumine ja sport Rahaturvalisus
Laud 3	KESKKOND JA KOMMUNAAL	Teed, tänavad, transport, taristu jms Looduskeskkond
Laud 4	INVESTEERI TÕRVA	Ettevõtlus ja investeringud
Laud 5	TULE TÕRVA	Külastuskeskkond ja turism
Laud 6	VABA MIKROFON	Kõik head ja veel paremad ettepanekud 😊

Kontakt

Mihkel Laan
OÜ Cumulus Consulting
Tel: +372 5297984
E-mail: info@cumulus.ee